

IV. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

- Одређење проблема које Закон треба да реши

Нацрт закона о изменама Закона о тржишту капитала (у даљем тексту: Нацрт закона), настао је као резултат анализе реалног актуелног момента на финансијском тржишту, сагледавања постојећих проблема у његовом бржем развоју и функционисању, као и исказаних потреба његових учесника за одређеним изменама које треба да допринесу да се ова област уреди на примеренији начин.

Приликом израде Закона рађена је детаљна анализа ефеката прописа. Наиме, пре израде Закона детаљно су анализирани ефекти важећег закона којим се уређују хартије од вредности и тржиште финансијских инструмената као и ефекти који су се појављивали у пракси од почетка примене наведеног закона. У току израде текста закона вршено је усклађивање са директивама ЕУ које регулишу област тржишта капитала и то пре свега са пет основних директива из ове области у мери у којој је то могуће на постојећем степену развоја домаћег финансијског тржишта. Такође, коришћена су и анализирана упоредно правна решења и искуства земаља у региону и друга међународна искуства као и искуства стручњака у области коју регулише тржиште капитала.

Како је 17. новембра 2011. године почела примена Закона о тржишту капитала заинтересоване стране су се у протеклом периоду упознале са одредбама новог закона. Нацрт Закона настао је као резултат указивања заинтересованих страна на нејасноће и последице које би одредбе новог закона могле да изазову у пракси.

Нацртом закона врши се и техничка исправка, како би се избегла разна тумачења која се у пракси могу појавити и унети правну несигурност. Поред тога, одлагање примене одредаба Закона које се односе на Фонд за заштиту инвеститора повлачи се собом и одлагање обавеза које према поменутом Фонду имају инвестициона друштва чиме се врши растерећење индустрије инвестиционих друштва и олакшава пословање у условима кризе која на финансијском тржишту траје још од 2008. године.

Одредбама Закона које се односе на Фонд за заштиту инвеститора прописано је да се исплата одштетних захтева клијената инвестиционог друштва врши, у случајевима када је над чланом Фонда отворен стечајни поступак, односно када Комисија утврди да је члан Фонда у немогућности да испуни своје доспеле обавезе према клијентима, укључујући новчана средства клијената које дугује клијентима и финансијске инструменте које држи за рачун клијената, а не постоје изгледи да ће се околности у догледно време значајно изменити.

Са друге стране, Законом је прописано да средства на новчаном рачуну клијента нису у власништву и не улазе у имовину брокерско-дилерског друштва и не могу се користити за плаћање обавеза тог друштва према повериоцима нити бити предмет принудне наплате. Такође, у случају овлашћене банке средства на новчаном рачуну клијената не могу се укључити у ликвидациону или стечајну масу инвестиционог друштва или кредитне институције чији је та банка део, нити користити за плаћање обавеза инвестиционог друштва или те кредитне институције.

На основу наведеног, произилази да инвеститори не могу бити оштећени одлагањем примене одредаба о Фонду за заштиту инвеститора, с

обзиром да је заштита њихових новчаних средстава и финансијских инструмената, већ обухваћена горе наведеним одредбама Закона.

- Циљеви који се постижу његовим доношењем

Као што је у уводном делу Анализе ефеката прописа наведено, проблеми које овај Нацрт закон треба да реши огледају се у потреби регулисања отворених питања и релаксирања пословања инвестиционих друштава у условима кризе на домаћем тржишту капитала. Наиме, криза на домаћем тржишту капитала траје од 2008. године све до данас без знакова скоријег опоравка. Према подацима Београдске берзе укупан остварени промет на берзи у току 2007. године износио је 165 милијарди динара (2 милијарде евра), да би, уз константно опадање, укупан промет у току 2011. године износио 28,6 милијарди динара (280 милиона евра). Остварени промет за првих десет месеци 2012. године на нивоу је свега нешто више од 21 милијарде динара (187 милиона евра). Из наведеног је очигледно да се опадајући тренд наставља и да је обим промета чак 7 пута мањи у односу на 2007. годину. Поред тога приходи од провизије инвестиционих друштава опали су вишеструко, како у складу са падом промета на тржишту, тако и услед смањења провизија инвестиционих друштава. Према подацима Комисије за хартије од вредности, укупан број брокерско-дилерских друштава смањен је са 74, колико их је било регистровано 2007. године, на 35.

Одлагањем почетка рада Фонда за заштиту инвеститора, инвестициона друштва се ослобађају нових обавеза које би у већ отежаним условима пословања додатно оптеретиле њихово текуће пословање и угрозиле опстанак великог броја постојећих инвестиционих друштава, а самим тим изазвале и затварање одређеног броја радних места.

Поред тога, одлагањем примене одредаба које се односе на почетак рада поменутог фонда, оставља се временски рок, одговарајућег трајања, унутар којег би била извршена детаљна анализа одредаба Закона које се тичу Фонда за заштиту инвеститора, као и норми, чланови 180. и 181. нарочито, за које се чини да искључују могућност настанка осигураног случаја због којег је Фонд за заштиту инвеститора и организован.

- Које су друге могућности за решавање проблема?

Приликом израде Нацрта закона предлагач није био у могућности да разматра друга решења јер се предложено решење, које се показује као једино реално и оправдано, регулише законом.

- Зашто је доношење акта најбоље за решавање проблема?

Предложене одредбе се односе на материју која се регулише законом, тако да је процењено да се на овај начин врши неопходно усклађивање са поменутиим околностима на домаћем тржишту капитала.

- На кога ће и како највероватније утицати решења у Закону?

Нацрт закона ће резултирати избегавањем проузроковања негативних пословних ефеката на одређени број мањих инвестиционих друштава и растерећењем свих инвестиционих друштава додатних обавеза.

- Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди посебно малим и средњим предузећима

Примена овог акта неће изазвати ни грађанима ни привреди издвајање додатних трошкова.

- Да ли доношење Закона стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Доношење овог закона не стимулише непосредно појаву нових привредних субјеката, већ олакшава пословање, односно опстанак, постојећим привредним субјектима.

- Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о овом закону?

При изради Нацрта закона, који је и инициран молбом инвестиционих друштава, тражени су и узети у обзир предлози и сугестије свих релевантних субјеката и то: надлежних министарстава, Народне банке Србије, Комисије за хартије од вредности и Агенције за осигурање депозита.

- Које ће мере током примене акта бити предузете да би се остварили разлози доношења акта?

Нису предвиђене додатне мере за остварење разлога доношења акта.

V. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.